

HOGYAN LEHET ELVONT ESZMÉKET A TÁNC NYELVÉRE
LEFORDÍTANI?
A FAUST, AZ ELKÁRHOZOTT
TÁNCDRÁMA SIKERÉT ÜNNEPELTÉK AZ MMA AKADÉMIAI
SZALONJÁBAN

A tánc világnapján a Magyar Táncművészek Szövetsége az évad legjobb alkotója címmel tüntette ki Vincze Balázs rendező-koreográfust, a Pécsi Balett művészeti vezetőjét a Faust, az elkárhozott című tánCDráma megszületéséért. A nagyszerű darab alkotó- és előadóművészei a 2024. május 8-i Dubrovay László-esten osztották meg élményeiket a közönséggel a Magyar Művészeti Akadémia Makovecz Imre utcai szalonjában. Köszöntőjében Szepesi Judit, az MMA MMKI kutató könyvtárosa bemutatta az est résztvevőit, akadémikusainkat: [Dubrovay László](#)¹, a Faust, az elkárhozott zeneszerzőjét, [Záborszky Kálmán](#)t, a Szent István Filharmonikusok művészeti vezetőjét, [Solymosi-Tari Emőke](#) zenetörténészt, az MMA Művészetelméleti Tagozatának vezetőjét, az est moderátorát, valamint a Pécsi Balett vezető művészeit: Vincze Balázs rendező-koreográfust és Uhrik Teodórárt, a tánCDráma dramaturgját.

Szepesi Judit felelevenítette: Dubrovay László az Operaház felkérésére írta meg a Faust, az elkárhozott című monumentális zeneművét még 1995-ben, de igazgatói váltások és döntések miatt az operaházi bemutató végül elmaradt. A harminc esztendeje született kompozíció ősbemutatója 2016-ban volt a Müpában, idén pedig Pécsen debütált a darab.

¹ [DUBROVAY LÁSZLÓ 80 \(Gillányi Gabriella és Fittler Katalin írása, valamint Hollós Máté és Solymosi-Tari Emőke interjúja\) \(pdf\)](#) (Parlando 2023/2.)

Szepesi Judit, az MMA MMKI kutató könyvtárosa

Dubrovay László a zenemű koncepciójáról elmondta: „Eleve úgy gondolkodtam, hogy részleteiben is megszólaltatható legyen a monumentális alkotás, ezért sok esetben két befejezést írtam, lekerítettem a tételeket. Négy zenekari szvitet állítottam össze ilyenformán. A *Balet Szvitet* és a *Faust halálát* fúvószenekarra hangszereltem – játszották szerte a világon, és lemezre vették többek közt tokiói és amerikai zenekarokkal –, majd megjelent a zenemű dupla lemezen a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának közreműködésével. Így maradt élve a darab.” – mesélte a nemzet művésze.

Solymosi-Tari Emőke és Dubrovay László

A zenei bemutatók után rendre meg is jegyezte a kritika, hogy Dubrovay műve üvölt a táncszínpad után. „Erről a közönség is megbizonyosodhat 2024. szeptember 23-án és 24-én a Müpában!” – hívta fel rá a figyelmet Solymosi-Tari Emőke a bejátszásokkal színesített esten. *A Faust, az elkárhozott* története Goethe remekművének első és második részét követi, és a filozofikus drámához hasonlóan enciklopédikus teljességre törekszik

Záborszky Kálmán

Záborszky Kálmán Kossuth-díjas karmester, az MMA rendes tagja a beszélgetés során felelevenítette, milyen felemelő érzés volt rátekinteni a monumentális zenemű kottaképerére. „Az alkotónak *Hieronymus Bosch* képi világa lebeghetett a szemei előtt, amikor pokolbéli figurákkal terhes vízióját megkomponálta hangszerekre. A mű összetettsége ellenére olyan tiszta partitúrát kaptam, ami megvilágította előttem, mekkora zeneszerző is Dubrovay László! Amikor elkezdődtek a próbák, a zenekar tagjai csak néztek, mert ilyet még életükben nem csináltunk. Dubrovay egész egyszerűen mindent tud a hangszerekről.” – magyarázta a Szent István Filharmonikusok művészeti vezetője.

Dubrovay László-est az Akadémiai Szalonban

Solymosi-Tari Emőke megerősítette, hogy az 1970-es évek Németországában Dubrovay László előtt feltárult a hang belső élete *Karlheinz Stockhausen* kölni elektronikus stúdiójában. A zeneszerző hazatérve akusztikus műveiben is

alkalmazni kezdte a legkülönfélébb effektusokat, s ezzel egyidőben partitúráiban is megjelentek a csakis rá jellemző, korábban sosem látott, sosem használt jelölések. „Hogyan tudott a zenekar a technikai újdonságokkal megküzdeni?” – kérdezett rá a zenetörténész.

– A mű drámaisága nem okozott gondot, nem úgy az egyedülálló technika megszólaltatása – idézte fel emlékeit Záborszky Kálmán. – Képzeljék el, külön oldalt kaptunk használati utasítással! Nekiálltunk silabizálni, de szerencsére Dubrovay László is eljött a próbákra, így hamar tisztázódott az összes kérdés. Meg kell mondjam, örömteli munka volt, mert azt már a próba során is érzékeltek, hogy ez a mű nem akármilyen!

Dubrovay László, Vincze Balázs és Uhrik Teodóra

Hogyan tudta Dubrovay zenei vízióját Vincze Balázs rendező-koreográfus a tánc nyelvén megformálni? „Életemben még ennyi zenésszel nem dolgoztam együtt, de mind ugyanazt éreztük, s a közös vágy, hogy sikerre vigyük a darabot, a testbeszédben is megmutatkozott – vette át a szót az idei évad legjobb alkotója. – Amikor meghallgattam a kétszer egyórás zeneművet, az volt az első benyomásom, hogy egy koreográfusnak nincs is ennyi lépése az egész életútján. Fel volt adva a lecke! Őszintén mondom, megszólalt bennem egy hang: egy életem, egy halálom, most vagy fölfigyelnek rám, vagy maradok itt vidéken. Éreztem, hogy tétje van a munkámnak, ráadásul összesen négy hetet kaptam rá!”

Vincze Balázs és Uhrik Teodóra

Uhrik Teodóra Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas érdemes művész, a *Faust, az elkárhozott* című előadás dramaturgja arra is felhívta a figyelmet, hogy a táncművészet kultúrájában ilyen filozofikus tematikájú balettelőadás nincs még egy, már csak ezért sem magától értetődő, hogyan lehet elvont eszméket testi kapcsolattal, tánctechnikával megjeleníteni. „Vincze Balázs méltó módon teljesítette a feladatát – fejtette ki a Pécsi Balett ügyvezetője –, így most valóban van mit ünnepelnie a szakmának. Dubrovay László dinamikus, erőteljes, korábban sosem hallott hangeffektusai mintha a testet ostromoznák: a szó szoros értelmében mozdulatokra ösztönzik a táncost!”

Tóth Ida, fotó: Nyirő Simon (mma.hu)

FÜGGELÉK

DUBROVAY LÁSZLÓ FAUST, AZ ELKÁRHOZOTT C. BALETTZENÉJE ÉS A PÉCSI BALETT ELŐADÁSÁNAK KÉPEI

Faust, az elkárhozott – I. balettszvit

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 1: Introduction and Faust (5:10)

(Bevezetés és Faust)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 1: Mephisto's dance (3:38)

(Mefisztó tánca)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 1: Pub scene (3:33)

(Kocsmajelenet)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 1: Mirror pas de deux (4:32)

(Tükör pas de deux)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 1: Witch Sabbath (4:28)

(Boszorkányszombat)

Faust, az elkárhozott – II. balettszvit

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 2: Margaret's and Faust's love (9:11)

(Margit és Faust szerelme)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 2: Margaret's monologue (3:00)

(Margit monológja)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 2: Margaret's getting mad (3:27)

(Margit megőrülése)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 2: Faust' roaming in the hell (4:55)

(Faust bolyongása a pokolban)

Faust, az elkárhozott – III. balettszvit

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 3: Aphrodite's and Faust's love (9:08)

(Aphrodité és Faust szerelme)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 3: Pas des trois (2:33)

(Boldog családi együttlét)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 3: Nymphen's dance (2:41)

(Nimfák tánca)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 3: The flying and death of Icarus (3:57)

(Ikarus repülése és halála)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 3: Aphrodite's farewell (4:44)

(Aphrodité búcsúja)

Faust, az elkárhozott – IV. balettszvit
Faust, the Damned - Ballet Suite No. 4: March (3:42)

(Induló)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 4: Plutus and the miser (3:50)

(Plutus és a fősvény)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 4: Faust's Monologue (3:36)

(Faust monológja)

Faust, the Damned - Ballet Suite No. 4: Finale, Faust's death (15:42)

(Finalé, Faust halála)

© 1995 HUNGAROTON RECORDS LTD.

László Dubrovay: Faust paraphrases (János Balázs-piano) (9:13)

Dubrovay - Faust, the damned 2. movement - Béla Bartók Wind Orchestra (4:05)

Dubrovay László - Faust, az elkárhozott 2. tétel – Pas de deux

Bartók Béla Konzervatórium (Budapest) Fúvószenekara, piccolo szóló: Nagy Imola.

Vezényel: Wenzon Zsuzsanna

Pécsi Balett / Ballet Pécs: Faust, az elkárhozott / Faust, the Damned (2023) (3:10)

Faust-balett a MŰPA-ban (3:40)

(A Pécsi Balett felvételei)